

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Abstinentia à carnibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Castro. *tom. 1. r. 3. d. 6. de dispens. leg. q. 4. n. 8.* at nullibi apparet adesse ejusmodi concessionem, ut scilicet nulli existente causa subditos excusante, dubia nequidem, & solum ad communes elemosynas distribuendas, vel ad quodcumque aliud opus bonum faciendum, inferior Pontifice dispense in legibus iuris communis, qualis est observatio festorum, vel jejuniorum, id enim esse dispensare ex causa; sed commutare ad libitum, atque aded transcendere limites dictae concessionis. Dixi autem (in festis jure Superiori inductis) nam de Summo Pontifice in his, vel de Episcopis in festis iure Diocesano inpositis, alia est ratio, de qua *alibi*.

40. Illud approbo, quia in aliquibus Diocesisbus imposita est concedens multa pecuniaria laborantibus in die festo; hanc posse, ut faveat Sanch. *lib. 3. de matr. d. n. 10.* probato delicto, & sine fraude exigis; & posse, in modo debere (ut monet de omnibus similibus poenis Tridentinum *sess. 25. c. 3. de reform. matr.*) locis piis applicari.

41. Cur signate dictum est (sine fraude?) Quia alicubi (dolens refero; quod videtur) ab Episcopis constituti sunt aliqui Officiales, quibus festorum iura dedit nomen *Festuariorum*, quorum est munus laborantes die festo deprehendere, de ferre, ac multa pecuniaria condemnare. Ex his ergo Festuarii nonnulli nullo rubore, religione nulla, interdum pactum incunt cum artificibus, camporumque cultoribus, ut reddant quandam pecuniae censum quotannis, ne eodem anno ab ipsis Festuariis molestiam patiantur, quo freti pacto, an Opifices, ac Rustici faciliores sint ad frangendam legem, alii judicent. Illud proclamo, & id concedi, vel permitti, & ab ipsis Officialibus id praestari, indignum, scandalosum, perniciosum esse.

CAPUT IV.

De Actionibus quibusdam non servilibus die festo prohibitis.

§. I. *Haec sunt Mercatus, Placitum, seu Iudicium forense, Iuramentum, Mercatus.*

1. **T**ripliciter sumitur Mercatus. Primò enim significat universales Nundinas (Italicè *Fiera*) quae semel, vel bis in anno ad publicum commercium celebrantur. Secundò, Nundinas de quibusdam rebus usualibus, (Italicè *Mercato*) quae semel in hebdomada ad Oppidi abundantiam sunt institutae; Tertio, ipsum actum mercandi; id est, emptionem, venditionemque rerum, c. 1. *ul. de Feriis, l. 1. 2. 3. & ul. c. eodem tit.*

2. Primus jam est in usu etiam in festis: Sic Toler. Suarez, Fagund. Azor. quos citat, sequiturque Castro Pal. *tom. 2. r. 2. d. un. de observ. fest. p. 6. n. 4.* Secundum video alicubi in die festo non permitti, licet jam ex consuetudine permitti, dicat Castro Pal. *ibid.* Servetur ergo consuetudo Patriae. Tertius magna ex parte consuetudine videtur jam permissus, videmus enim (ait idem *ibidem*) operarios sine ullo serupulo die festo conduci, bona defraetorum publica voce Praeconis vendi, necessaria cibo, & potui venalia fieri, calceòsque aliasque res leves emi, ac denique passim fiunt privatae venditiones, vel locationes, solum propter reverentiam festi non quasi in publico id fit; sed semiclausis officinarum januis: servetur ergo loci consuetudo.

3. Alicubi venduntur per Urbem publice Cupedia, & res esculentae ad populum, & maxime puerorum illicitamenta: atque ut id impune faciant, impetrant vendentes licentiam à Ministris Ecclesiasticis, data elemosyna. De hac ergo re illud tene, quod paulò *superius, c. 3. §. 2. n. 41. cum de Festuariis ageremus, habuisti.*

Placitum.

4. Placiti nomine comprehenditur omnis strepitus judicialis, id est, citatio partis, formatio processus, seu

cognitio causae, & sententiae, sententiaeque executio in causis omnibus civilibus, & criminalibus, à quocumque fiant iudice, sive Ecclesiastico, sive seculari: quae omnes actiones non solum sunt, nisi addit legitima executio, illicitae, sed in super invalidae. Ita Laym. *lib. 4. r. 7. c. 2. n. 7.* alique passim; Fagundez *lib. 1. Eccl. praec. a cap. 14. fuse.* Castro. item *fuse loco cit.*

5. Puro tamen licere presentationes facere, institutiones, collationes, provisiones, & cetera Beneficiorum; quia haec non afferunt strepitum iudiciale, nam propterea ne putes vetitum esse diebus festis excommunicationem ferre in aliquem; nec multò magis ab illa absolvi, & ea facere, quae sunt voluntariae iurisdictionis, ut est, v. g. expedire dispensationes; quia haec non requirunt iudiciale causae cognitionem. Pari modo, si Advocates Iudicem informet, si arbitrator, non ut Iudex, amicabilium compositionem statuat, si Iudex privatum sententiam postea proferendam scribat, &c. contra observantiam festi, propter eandem rationem non ager.

6. Nec tamen hic deest causa excusans, nempe necessitas, & pietas. Festis ergo diebus possunt expediri licite causa alimentorum, Carceratorum, Pupillorum, Viduarum, & miserabilium personarum item causae, quae celebritatem requirunt, quia alioquin res peritura sit. Ita Layman. *ibid.* Et Suarez quidem *tom. 1. de Relig. tract. 2. l. 2. de observ. fest. cap. 3. ad fin.* notat latronem de fuga suspectum, posse die festo capi, & in carcerem trudi; item in pagis causas civiles agitari, si aliis profestis diebus rustici nec adesse, nec vocari commodè valent.

7. Quia ratione hic etiam habeat locum parvitas materis, vide apud Fagundez *lib. 1. Eccl. 1. p. praec. c. 2. n. 8.* & Suarium *l. c. 3. 1.*

Iuramentum.

8. De hoc satis sit adnotare, quae compendiosè affert Layman *ibid. n. 8. Probabilè est, inquit, quod Caietanus docet, iuramenta in die festo prohibita non esse praeter judicialia. Alia vero negotia, quae die festo exercentur, ut inauguratio Doctorum, Contractus aliquis civilis, etiam iuramenta, si opus sit, confirmari poterunt, accessorium enim sequitur summum principale. Quod si in cap. 1. de Feriis, major prohibitio iuramentis facta fuit, sicuti Textus significare videtur; non est in usu receptum, vel postea abrogatum.*

CAPUT V.

De Jejunio.

1. **N**on hic agemus de jejunio naturali, praenecessario ad Eucharistiae receptionem, quod abstinentiam à cibo, & potu requirit omnimodam, nec de morali, quo juxta rectae rationis regulas abstinemus prudenter à dictis: sed de Ecclesiastico, quod Fidelibus praecipitur statis diebus, potestque describi esse ex Azor. *tom. 1. lib. 7. c. 9. de jejun. q. 1. Abstinentia à certo genere ciborum sub unica concessorum comestione, sub meridie suscipienda. Abstinentia à carnibus tantum, cum facultate pluries in die alios cibos comedendi, quae ab Ecclesia servatur Feria sexta, & Sabbato; vocari quidem solet Jejunium, sed largè.*

§. I. *De qualitate ciborum jejunij.*

Abstinentia à carnibus.

1. **H**anc esse de Jejunij essentia, saltem ob universalissimam consuetudinem, firmiter communiter Doctores, Ita S. Thom. *q. 147. art. 8. Sylvester v. Jejunium. Navarr. c. 2. n. 10.* alique mox citandi; ex quo principio colliguntur sequentia.

2. Primò, Dispensatus ad carnes edendas, liber est à jejunio. Ita Caiet. in praedictum locum S. Thom. Fagund. multos referens *prac. Eccl. 4. lib. 1. c. 2. n. 6.* quidquid dicat Joan. Medina *Codece de jejunio, quest. 5. d. 2. ad finem.* Ratio est, quia ad actionem quampiam quis teneri non potest

maces extra aquam vivunt, & tamen prohibita die jejunijs nequaquam sunt.

11. Si forte appareat nondum nobis cognitum animal ut in orbe novo occurrere facile potest; incertaque dubitatio, an sit caro prohibita, necne; recuratur ad finem prohibitionis, & ad similitudinem cum aliis prohibitis; si enim valide nutriat assimilaturque animantibus nostratibus prohibitis; erit & illud censendum prohibitum, secus non item.

Novi ego hominem nobilem genere, pietate, ac literis nobiliorem, qui nescio qua elephantiasis lesta diu vexatus, post multas peritorum consultationes à non illiterato Medico hoc remedium nactus est suæ incurabilis, ut ab aliis censebatur, infirmitatis: ut per animum integrum nullis aliis vesceretur dapibus, nisi præcisiss capite, & cauda viperis. Horror fuit id initio attentare, varisque, atque exquisitis modis carnes illas condendas, ut imaginationem suam, naufragamque falleret, curabat sanitatis per omnia appetens ægrotus: Verum, non multo post tempore non horrorem modò deposuit, sed Viperea fercula ita adamavit, ut postquam in pristinam, immò majorem valetudinem, præter multorum expectationem, fuit restitutus, pro delictis haberet vesci Viperis. Incidit interim jejunium quadragesimale, nec à viperis undique conquirendis, atque comedendis bona fide bonus vir desitit, donec ab amico semel, qua ratione eas carnes dicibus veteris comederet, interpellatus in scrupulum incidit, sequi ab illis eo tempore comedendis (ut erat religiosissima conscientia) statim abstinent, & rationemque, An ea carnes prohibita censenda essent, nobis Theologis disputandum reliquit.

12. Quid ergo, quæro te, de hac questione sentis, docte Lector: Ego ex modo dictis numero præcedente, nisi me mea fallit ratiocinatio, colligere carnes hæc prohibitas nequaquam esse, quia Vipera similior est Anguillis, quæ prohibita non sunt, quam cæteris animalibus prohibitis; exigua item nutritionis Viperam esse, cum sit multum terrea, atque admodum medicinalis, non improbabiler conjicio: quare nisi Medicus aliunde ostendar eas esse validæ nutritionis, sicuti sunt cæteræ carnes; prohibitas Viperas non esse puto.

13. Sed quid de partibus dictorum prohibitorum animalium, omnésque sunt prohibita: Respondeo omnes, eas nimirum, quæ sunt partes quomodocunque constitutive animalis, cartilagine, nervos, sanguinem, &c. quia dum animal prohibetur, non possunt non prohiberi omnes eæ partes, quæ ipsum constituunt. His adde jus ex carnibus ex Sanch. lib. 4. in dec. c. 11. n. 4. Bon. r. 2. circa secundum dec. præc. d. 4. q. 2. p. 6. num. 23. jus enim continet partes subtiliores substantiæ carnis, per elixationem eliquata.

14. Quæcunque item medulla, lactidum, axungia, & quæcunque pinguedo nondum vi ignis liquefacta, inter carnes sunt omnino censenda; quia verè sunt partes ut cumque animalis in omnium hominum conceptu, & non mera, & propria excrementa. Idem in rigore dicendum esset de iisdem liquefactis, quo pacto aliquod illorum vocatur à nostris *Sagimen*, de quo mox: quia motica illa liquefactio, mutare naturam substantiæ carnis non potest.

15. Dices at pinguedo, & lactidum nondum liquefacta continent quædam venulas, nervulosque verè carnes, quos non continet *Sagimen*, cum ejusmodi partes carneæ virtute ignis, vel expurgentur, vel residueant, vel evaporent: ergo posset dici, pinguedinem esse carnem, non verò *Sagimen*. Respondeo: propter ejusmodi solas venulas, nervulosque, lactidum, & prædictæ pinguedines essent interdictæ: semper excusaretur à mortali, qui ea comederet; quia semper esset parvitas materiæ, in magno cum lactidi frusto, proliquam parvitas modicæque venulæ reperiantur? Si igitur sub mortali sunt vetera, certè non propter aliud, nisi quia ipsa verè sunt ex se carnes.

16. Dixi autem signatè (in rigore) nam quia mo-

do num. 9. dictum est; hac in re existimationem hominum esse maxime attendendam, probè ille autem est, sagimen existimari inter carnes; ut item non existimari, sed esse numerandum inter lacticia; & ideo probabilis etiam erit utraque sententia; atque adeò posse recipi in jejunijs, & posse ab eodem rejici. Ita multi apud Henr. lib. 7. c. 13. n. 11. Ludov. à Cruce de Bull. Cruc. d. 1. cap. 5. d. 16. num. 4. Diana p. 1. tract. 9. res. 2. 1. inclinat Pag. Eccles. præc. 4. lib. 1. cap. 2. num. 28. aliique ab iisdem cit.

17. Superest & aliud: An pluries accipiet, qui pluries die jejunijs carnibus vescitur?

Duplicem quæstionem, hæc una quæstio completitur: Alteram, An qui per sufficientem distantiam plures carnium manducationes, v. g. mane, meridie, sero, &c. plura numero distincta peccata committat: Et certum est, plura committere. Ita Suar. r. 2. de vel. lib. 4. c. 7. n. 2. & Doctores passim, quia hoc præceptum est negativum, quod obligat semper, & ad semper. Non ita res se habet in præcepto de unica comestione dumtaxat faciendâ eodem jejunijs die; ita Henr. Tolet. Lay. Fillius. Suar. aliique apud Diapam p. 1. r. 9. res. 44. quando enim plenus bis comedit, vel semel carnes manducasti, atque adeò jejunium cum culpa fregisti, tertio, vel quarto, vel deinceps eodem die quadragesimalia comedas, non iterum peccas: quia fracto jam per secundam comestionem, vel per carnium manducationem jejunijs, ipsum adimplere non amplius potes: ac propterea contra nullam præceptum, quod à te observari possit, operaris.

18. Altera quæstionem est; quænam sit censenda continuatio comedendi carnes, ut sic censetur una comestio, adeoque unicuique numero peccatum? Si quis enim initio mentæ comedat ferculum intutum ex carnibus, mox pergat ad tria, quatuorve fercula ex piscibus, denique redeat ad aliud ferculum carneum; & tunc numero peccata committit. Confessori ut duo aperienda, an unicum duntaxat?

Respondeo: in hoc exemplo unicuique numero peccatum committi censo; quia per continuatam comestionem, unæ est refectio, unaque moraliter transgressio: Et si interruptur per alia negotia, iudicio prudentis viri iudicandum erit, quæ, si rectum sit ad iterum comedendum, consistit. Utpote moraliter comedendi, seu se reficiendi actio: Certè si post integram horam redeat quis ad carnes, sive recesserit animo continuandi postea comestionem, sive non continuandi, puto multiplicari peccata, quia tam distans tempus hac in re videtur sufficiens ad moralem multiplicationem: si verò redeat post quadrantem cum dimidio, non ita, propter contrariam rationem. Si versuadet paritas ducta ab eo, qui die jejunijs surgit à mensa, & deinde post horam, vel semihoram redit: post horam enim puto, quantum est ex hoc capite discontinuationis, fracturum jejunijs; post quadrantem, ejusdemque medium, non item: de qua re mox suo loco.

Abstinentia à Lacticijs.

19. Lacticijs nomine veniunt, Lac, Caseus, Butyrum, similiaque ex lacte constata, atque ova, & etiam illa, quæ vocantur *Non nata*; nec solum ea, quæ tenore albumine sunt circumvoluta, sed etiam, quæ solum continent vitellam; omnia enim sunt ipsa substantia ovorum, licet magis, minùve completa, excludimus tamen nervorum illum racemum, & unde hæc ova pendunt, is enim totus est carneus. An sagimen sit inter lacticia communerandum, vidimus modò num. 6.

Dispensatum autem ad unum ex his, dispensari etiam ad omnia, certum esto, cum Trull. lib. 3. in dec. cap. 1. dist. 2. num. 9. Lezana in summa. v. Jejunium, n. 11. aliique: quia sunt in eodem genere, & pro uno, eodemque communtur; ut in simili diximus de diversitate carnium, modò n. 7.

20. Potrò controversia est, an ejusmodi lacticia sint in jejunijs prohibita: Si loquamur de jejunijs infra annum, Vigiliarum nimirum, vel quatuor Temporum, probabile est non esse iure interdicta: quia, ut resè advertit